

СРЕБРНИ ЗОВ

ГИМНАЗИЈА "САВА ШУМАНОВИЋ" ШИД

СРЕБРНИ ЗОВ

ЗБОРНИК ЛИТЕРАРНИХ РАДОВА УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА
ГИМНАЗИЈЕ "САВА ШУМАНОВИЋ" ШИД, 1997.

СРЕБРНИ ЗОВ

ЗБОРНИК ЛИТЕРАРНИХ РАДОВА УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА
ГИМНАЗИЈЕ "САВА ШУМАНОВИЋ" ШИД

Издавач:

Гимназија "Сава Шумановић", Шид

За издавача:

Душан ЛУКИЋ

Уређивачки одбор:

Гордана РАДОСАВАЦ, професор
Нада МУЧАЛОВИЋ, професор
Бранислава ПАВЛОВИЋ, професор
Милена АЛЕКСИЋ, професор
Љупка РАДИШИЋ, психолог
Вера РАДИВОЈКОВ, професор
Душан ЛУКИЋ, професор

Рецензент:

Даница ЖИВКОВИЋ,
професор књижевности

Ликовна опрема:

Мирјана ПЕРОВИЋ, ученица
Бранислава ПАВЛОВИЋ, професор

За штампарију:

Душан ТЕОФИЛОВИЋ

Тираж: 250 примерака

Штампа:

Издавачко графичко предузеће "ИЛИЈАНУМ" Шид

ШИД, 1997. год.

РЕЦЕНЗИЈА

Пуно поштовања заслужила је већ сама идеја да се део литерарног стваралаштва ћака и професора шидске гимназије не препусти раштрканом битисању по фиокама или међу вежбанкама! Прва позитивна, дакле, већ је уписана чином селекције и намером да одабрано постане и остане траг у времену, а време ће, како то увек бива, свему овоме одредити и право место и праву вредност.

Зборник "Сребрни зов" у суштини је колоритна лепеза интимних исказа: од зелених, младалачких немира, искричавих и експлозивних до смиреног филозофског промишљања са патином искуства и зрелости. Није, наравно, необично што је у размишљању на задату тему понешто и рутински и сасвим прозаично "одрађено", али је, у целини узев, овај Зборник много више од простог дневничког записивања или израде домаћег задатка. Фасцинирају неке лирске минијатуре, занимљиве и надахнуте перцепције, језгровите формулације и, уопште - једна лексичка разуђеност. За настанак једне овакве публикације - довољно и сасвим утемељено као препорука за неке нове зборнике.

Даница Живковић,
професор књижевности

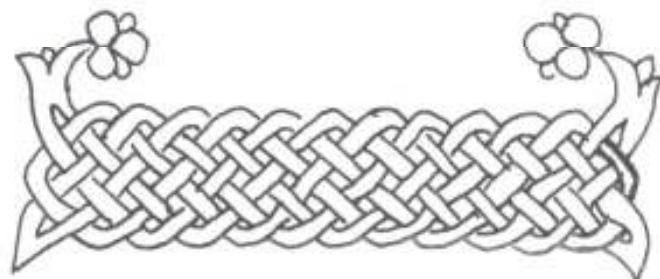
ПРЕДГОВОР

Сваке године у загрљају времена и нашем учитељском загрљају стасава једна младост, васпитава се и учи за живот. Испуњена је тугама и радостима, осмесима и сузама, надама и неверицом, сумњама и сигурношћу, немирима и жељом да се дохвате звезде. Звезданим сјајем та младост жели да обасја свет, остарео од злобе, мржње и злих речи.

Тражећи путеве ка звездама, и ова генерација ученика наше Гимназије претаче себе у лепоту речи - то силно, моћно оруђе којим се може градити један лепши, праведнији, племенитији, хуманији, достојнији човека и човечанства, свет.

У том градитељском послу младих поетских неимара, ми њихови професори смо им најближи сарадници. Свесни да у песничком стваралаштву наших ученика има више срца и воље, а мање искуства и вештине, у једном тренутку подстицаја њиховим вредним напорима да створе лепоту, одлучисмо да се роди овај мали зборник. Нека у времену које неумитно тече и животу коме се "светимо заборавом", остану записани њихови заноси и снови. Жеља нам је да тај задатак остварујемо и у будућности.

За уређивачки одбор,
Вера Радивојков, професор

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊՈՇՈՂԻՔ

Жидор забичаја

МИРИС СРЕМА

Кроз песму
и жита
мирише Срем.
Мирисом оранице милује
наше успаване очи.

Прелепо и чудно мирише Срем:
на земљу и бундеву,
на врућу гужвару,
кукуруз самлевен.
Мирише Срем
на образе заруделе,
на смех девојачки,
мирише бачки
и банатски,
баш момачки мирише.

Мој Срем.

Никола Гвозденовић, 2/1

БАДЊЕ ВЕЧЕ

На мој град
пада бело паперје.
Мирише кандило, риба печена
и свећа што догорева.
Бадњак је,
слама и церић свуда по соби.
Бадњак је,
радују се људи.
Ветрови носе моја осећања
поглед ми шета мрачном прошлошћу.
Као да очекујем
спас моје душе.
Поред цркве спаљујемо
Бадњак освећени.
Осећам,
грешан сам,
грехом љубави.
У пламену видим
грешке моје.
У пламену видим
њу коју волим.
Јашем на коњу
и јездим плаветнилом неба.
Тиња пламен.
У пламену видим спас.

Никола Гвозденовић, 2/1

ОТАЏБИНА

Има једна земља
Има једна мила
Што јунаке ородила
Има једна драга
Што у Балкан сунце збила
Има једна ко планина
Сред битака и силина
Има једна мени драга
Домовина кућног прага.

Ратовима разорана
Птица феникс рањавана
Од Турака богумила
И од оних освајача
Била жешћа била јача
Та Србија земља хлеба
Та Србија мајка неба
Та судбина мога рода
Светли драгуљ и слобода
Та Србија од Дунава и Морава
И од Дрина и од Сава
Све стечено и речено
Све то ето
Увек драго увек свето.

Никола Гвозденовић, 2/1

САЊАМ

Сањам да сам опет
у свом родном крају,
да опет сретна
кроз облаке летим,
да миришем цвијеће
из свог малог врта
и чекам вече
да гледам
залазак сунца.

Сањам да ме опет сретну
моја улица прати,
у школу или у игру,
и да ме опет веселу чека.
А знам...
да више никада неће бити тако.

Сањам да се опет у својој соби будим,
и радосна напуштам
постељу, топлу, меку.
Сањам... али увијек,
исти ме приказ чека
када отворим очи
и видим...
четири хладна зида...
и опет све исто.

Нерадо устајем,
јер знам, да је то
само још један
суморан дан.

Јорѓованка Малеш, 2/1

КОМШИЈА, ПА БОГ...

Сви смо ћутали. У просторији је нестајало чистог ваздуха. Постајало је неподношљиво. Први пут сам осјетила како је сједити у склоништу дуже од двадесет четири часа, чекати да једном рука судбине дође и по нас. Знали смо да ћемо ту остати да погинемо или да будемо заробљени, или ће нас неко извући одавде. Многи су већ отишли. Град је био пуст. Недавно прекинут плач поново се чуо. Нико није знао о чему да говори, нико није ни могао да говори. Страх и неизвјесност стегли су грло челичном жицом чекања. Постајало је све топлије. Осјећала сам како ми се вреле капи слијевају низ чело и лице. Напољу су застрашујуће звиждале оловне птице а од сваког љиховог звиждука лагано бих задрхтала. Осјетила бих мало олакшање сваки пут када бих чула експлозију. Чини ми се да смо сви присутни у себи молили неку нему молитву да те експлозије буду што даље од нас. Још увијек сам осјећала мајчину руку на рамену мада је њен стисак постајао све слабији и она полако клизала надоле. Надала се мајка да ће њена рука бар мало да ме утјеши, да ми да снаге и храбрости. И јесте. Иако нисам видела мајчино лице, по тој руци сам осјећала њену изнемогlost која се борила са упорношћу да ми да снагу која и њу напушта. Један коси поглед и видим, мајка гута сузе, не плаче. Сигурно ни ја не бих издржала све то да по њеном држању нисам схватила једно - све морамо претрпјети...

Одједном је негдје одјекнула експлозија. Чуо се прасак, рушење. Мада нисам видјела, осјећала сам да нешто гори. Нека жена је скочила и отворила врата. Стала је као укопана. Вриснула... а затим почела тихо да плаче. Неко ју је повукао назад и затворио врата. Она је изнемогло отварала уста: "Моја кућа... гори... моја кућа...". На трен је наишао лагани талас свијежег, хладног ваздуха, удахнула сам јаче али он је већ био нестао. Капци су ми се полако склапали. Нисам могла да издржим. У полу-сну сам чула мајчин уздах: "Зашто нам то раде...?".

Осјетила сам да ме неко тресе. А онда чух мајчин глас: "Устани, сви су већ горе...". Нисам знала о чему говори, само примјетих да сам сама у просторији. Када смо изашле сви су већ били у камиону. Човјек који ми је помогао да се попнем у камион и који је касније сјео за волан, био је мој комшија. Почела сам да размишљам о њему. Увијек, раније ми је изгледао некако тајанствен. Плашила сам га се. Мислила сам да је зао, а сада, сада нам је спасио животе. А ја сам веровала да нас само Бог може спасити...

У том трену сам последњи пут погледала свој град над којим се надвио црн, велик, застрашујући облак дима. Још једном сам му у себи захвалила. И помислих: "Комшија па Бог..."

Јорџованка Малеш, 2/1

an o bogu

Włodzisław Osiński

БОСУТ И ЈА

Просула ноћ
лење птице туге,
сумрак се скрио у врбино грање
у густој трavi
нежно шапутање ноћи.
А Босут не мирује,
тече,
бескрај снује.

Преда мном гњила сремска равница
по телу паперје расте.
Сећања мољцима нагрижена
туга у оку,
давно виђена,
по реци разливена,
а мисао не мирује,
тече,
бескрај снује.

Река и човек постају
исто:
бескрај снују.
Босут је вечан а ја ћу
проћи.
Трагови ми се стихом урезају.

Никола Гвозденовић, 2/1

ВОЈВОЂАНСКЕ МИРНЕ ВОДЕ

Војводина мени мила
равна, плодна, благородна
у недрина својим скрива
оранице равне плодне
и салаше наше старе
и шљивике родне
и воћњаке који хране.

А кроз равну Војводину
реке теку, реке топе
све велике и широке,
поје људе, њиве плодне
и зато су благородне.

Све те реке мирне, старе
са планина посустале
од давнина теку туда
завирујућ стално свуда.

Војвођанске наше воде
у прошлости њиној давној
историји људској, раној
на леђима својим старим
носице су чамце дуге
свих Илира и Трачана
свих Словена и Римљана.

Данас броде нови броди
то се љубав води своди,
нашој мирној тихој води
која тече ту без гласа,
и без шума и таласа.

Јован Чемерлић, 4/1

САН О МАЈЦИ

Ти, неуморни путниче
што многих птица чујеш рој.
Стани ту крај мене,
и одазови се на мој зов.

Над тобом облаци бијели стоје,
ти поносно кроз вријеме крочиш.
Ти клизиш тихим ходом,
неуморно жуборећи.
Кад с мноштвом звијезда дође вече,
угаси се боје дан,
дођи под прозор моје мајке,
и пожели јој лијеп сан.

Александар Лукић, 3/2

Док сунце шаље своје зраке кроз плави небески свод,
 ка Студви путује безброј бисера који се просипају
 по њеној површини као да плету плашт
 од бисера, звезда, сунца, од срца мога...
 од срца.
 Да, од делића мога срца које је проткано
 чудесном Студвом,
 у ране сате док се пролеће будило и рађало.
 Чује се звук.
 Делује веома далеко.
 Зажуборила је из дубине своје душе,
 благо скоро не приметно.
 Лагано је привијала таласе око усамљених, уснутих врба,
 док је обале, скоро матерински собом умивала.
 Весело...
 Највеселије је шушкала, цичала...
 стала...
 и опет се вратила градећи своју лепоту неодољиву
 и пркосну.
 Знам, ниједна вода нема лице.
 Па зашто би га имала Студва?
 Знам, вода нема косу.
 Да, али студвини зелени увојци и дуге власи
 заносно плове полако ме милујући.
 Када је сунце обасјава, она је
 мирна као да спава.
 А када наступи вече Студва се узнемири
 као размажено дериште,
 а понека почне да дивља као неукротно ждребе.
 Понекад као да се и небо на њу расрди
 и пошаље јој кишу у жељи да је мало уразуми,
 да је натера да одрасте.
 И док се тако сваки пут рађа ново јутро,
 ја је слушам како жубори, како пева...
 Осећам њену чежњу за прошлим данима,
 чежњу за младошћу.
 Милујем је, не из љубави, већ из сажаљења,
 а Студва остаје мирна, тиха и тужна и уснуло тече.

Драѓана Чекичевић, 3/1

Већ данима ме све подсећа на тај велики долазак: и благи додир поветарца, и шуштања првог лишћа, пој птица које ме јутром зову да пригрлим свет осмехом и ведрином своје младости. И ћутљива река је ових дана и свечано мирна, као да она чека буђење пролећа.

Све је чисто и умивено зрацима варљиво топлог сунца. Само се у мени буде немири. Негде дубоко осећам то. Зашто? Зашто сад када се све око мене радује? Чему тај неспокој и страх? С вечери, док сунце умире као рањени див у последњим трзајима и кад се врате уморни таласи, све урања у тишину, уснулоост. Гасе се светлуцаве капи воде, тама обавија све. На пространом небеском пољу засија месец, засија и одмах падне на површину реке. А она уморно тече и тече, праћена будним чуваром. Тад се пробуде и моји немири. У часу тишине и спокојства тргну ме из сањарења и сруше све моје илузије. Не знам одакле долазе и ко их шаље да невидљивим чамцима доплове до мене. Не знам ни где је крај свему томе. Није ни важно; они су ту. Можда ће их однети река. Можда ће се једног дана стопити са капима које се дигну у висине кад рибар забаци мрежу или риба скочи изнад воде и брзо се врати и нестану изгубљене заувек. Можда, можда... А шта ако не буде тако?

Јутро је, сунчано мајско јутро. Све се буди из сна. Река је тиха и тајанствена, као и увек. Сунчеви зраци се играју пресецајући траг који у води оставља рибарска барка. Све је другачије. Нespoкој је у мени замро. Вода је однела све негде. Или се чува на дну реке за нека друга времена? Ја желим да знам шта ће бити.

Анамарија Дробац, 3/2

Гледам у ову бистрину. Чини се да мој поглед продире до дна. У вртлогу спознаје разоткрива се и моја ломна душа. Жубор сећања у њој усталасао је ову мирноћу испред мене. Моје мисли су као песак на дну, ситне, настале у недодирљивом времену. Моје руке нису безимене и уморне у тражењу ушћа.

Које су то боје преда мном? Читав ковитлац њих је ту, и игра неку чудну игру са мном. Огањ букти, сагорева, мења свој облик и нестаје. Сlike у мом уму сливају се и мириси из паклених јама васкрсавају.

Нема сам пред реком без звукова. Сребрно светлцање нестаје у модрини.

Истиче крв Сунца и слепа тмина одева све око себе. Рушевине у мени моју прошлост разапињу, а тако ми прија мир. Нечујно љуљање чамца даје светлину тами. Небеске искре пијаних звезда у ритму симфоније осликовају се на површини воде. Како бих своју душу дала теби за твоје бесмртно трајање, реко!

Стојим ту укоченог погледа, на моменте грешних снова створених у пупољку битисања. Ти отичеш тамо у паучинасту маглу тражећи обалу тишине. А ја остајем у праскозорју почетка.

Јована Симојковић, 3/2

На брегу који се благо и питомо спушта, назирем као кроз измаглицу или сан - дугачки, бело окречени зид, куће у којој смо становали. Испод ње, дубоко доле, кроз шупљикаву завесу од шибља, понеке младе врбе и тек зачетог храста, беласа се Шицина. Те две беличасте слике, на брегу и у његовом подножју, нејасно ми се мешају у глави, зачињене очевим и мајчиним причама. Тргнем се понекад као ево сада, гледам прозор у заснежен зимски дан и покушавам да од родитељских прича одвојим своје сећање.

Кад гледам са брега: бели се река. Кад се са реке окренем према брегу: бели се кућа.

Кроз шупљине на кућној огради видим како се приближава познато мрко сукнено одело наше кућне спремачице, Марије. Изнад летава, у врху оgrade, црни се њен шешир. Ја излећем кроз отворену капију и вичем из свег гласа: "Малија, Малија, води мене Шицину, 'оцу пецама жабу!". Марија, вечно ушупкана дебелим сукном, гуњем и шеширом, трунтава као медвед, узима ме за руку, ја се цимам низ падину, она се љути и смеје, непрестано поскакује, као да ће се свакога трена преврнути на леву или десну страну. Стижемо на реку. Неколико тренутака стојимо на камењару и дахнемо као сићушан ждребац и огромна кљусина, после касе. Онда ми Марија у оближњем шибљу одсеца један витак прут. Ја га до половине замачем у воду. Када га водена струја занесе и сасвим искоси, трзам га, извлачим из воде и са неким нејасним чуђењем гледам како се уместо упецаног жапца са овлаженог прута цеде само водене капи. Мало касније трзамо се на уплашен узвик моје мајке који се чује са врха брега:

- Марија, Мари - јааааа!

Ми дижемо поглед са беле воде, окрећемо се и на врху брега очи нам се заустављају на беличастом зиду куће. Истовремено, околне и блиске планине које нас уоквирују, враћају поново у наш слух онај исти узвик, као да га је мајка још једанпут изрекла, само овога пута на исти начин којим сам ја говорила:

- Малија, Мали - јааааа!

У сумраку, тонући у сан, ослушкивала сам кроз прозор, дуготрајан жабљи крекет који је допирао оданде, испод брега.

Помисао на реку ме је успављивала и будила... Гледам сада кроз прозор у заснежен зимски дан. Све је пред мојим очима беличасто и изједначено. Онда се по-

лако, као да нека невидљива рука држи међу својим прстима комадић угљена и почиње да шара по белој хартији - назиру моја каснија сећања. Цртежи почињу да бивају све јаснији, разговетнији.

Моја љубав према водама није завршила на Шидини. Наша породица преселила се у град, поред Дунава. И он је био бео и чист. Крај његових обала пуних белутака, сазнала сам да се у водама поред жаба и крију и рибе и да их вешта рибарева рука, уз мало среће, извлачи на светло дана исто онако лако као што баштована извлачи из земље струкове лука, зналачки их хватајући за зелено пераје, као за уши. У једном другом месту, у коме није било реке, цело лето сам провела крај вештачког језерцета које је од једног потока и баре направила стара млинарска добричина Марко. У језерцету је било шарана и ми смо, тражећи од млинара дозволу за купање, доносили кришом и неке старе корпе од прућа, којима смо хватали рибу, ходајући по глибавом дну баре, ногама бисмо замутили воду и онда бисмо брзо заривали у муљ наше корпе, са отвором надоле. После тога, обазриво бисмо подвлачили руку под корпу, окушавајући срећу. Понеко би од нас, заиста из замућене воде извлачио на светлост дана мало, пљоснато телашце шарана, лице, иако запрљано муљем, сијало би победничким сјајем. Морам да признам да се у чика Марковој бари ниједанпут нисам могла подичити уловом. Тада сам, а и касније, размишљала само о тим малим вретенастим створовима, скривеним у многобројним тихим водама, рекама, језерима и морима, као о неким чудним и загонетним бићима са којима је и часно и ласкаво уписати се у "витешки" окршај. Како су само диван и огроман свет изабрали за своје станиште.

Застанем тако понекад поред реке, у непознатом крају или туђини, гледам у зелену, плаву или белу тију воду и размишљам о томе како ће се можда баш нека кап коју тог тренутка посматрам, издвојивши је оком из огромне водене масе - негде далеко, тамо у неком мору, сусрести са белом воденом капљицом, моје завичајне Шидине. Затварам тада очи и осећам како је огромни, бескрајни свет у коме стојим, близак и скоро сав ту, на домаку моје руке, мог срца. Чујем шум воде која тече испод мојих ногу, као време, као године које су прохујале одвојивши беличасте капи тије воде која протиче, баш ту, испод мојих ногу.

Дарија Жмура, 3/1

ШУМАНОВИЋ И ЈА

Већ се одавно истопила и последња грудва снега са торња шидске цркве и нежне ружичасте латице су одавно замениле хладне беличасте пахуље са свежим, олисталим крошњама. Откидају се као сузе, плачу, милују ми лице и мрсе се у мојој коси. Ко ли ће сада да их воли, коли ће сада да их овековечи својим делом када њега нема?

И црквени звоник је смртно миран. Утихнуло је звонно још оног давног, тужног лета када је и Он отишао на једносмерни пут без повратка. И сада оно звони, али не како болно. Нестало је оне раздраганости и дражесног усхићења као што га је било онда када га је Он волео, када га је оживљавао на платну под гордим, величанственим торњем цркве...

Да... Пролеће је одавно стигло у шидске сокаке, шидске баште у Долину Св. Петке и на гибарачки пут, само Њега нема да крочи у њих и да их оживи једним покретом киста. И стара трешња се већ одавно расцветала, а врбе олистале и жалосно пружиле своје гране ка земљи... Чекају га да прође блатњавим, вијугавим путљком. А њега нема...

А ја? И ја га чекам... Живим у прошлости у неким боемским сањаријама, живим у телепатији са светом и тако лутајући тражим Његову изгубљену душу... Понекад помислим како је садашњост много занимљивија од прошлости којој се препуштам; али како, кад у њој нема никог да оживи мене и ово пролеће само једним додиром живописних боја са палете? Захвата ме носталгија за прошлошћу, не дају ми мира мотиви са шидске периферије. Понешто од тога је једноставно нестало. Живело је у прошлости, кроз време полако нестајало, мењало се... И сад ме још једино Он, Шумановић везује са оним чега нема, са оним што је одавно прошло.

Волим овај крај за нијансу другачије од Шумановића. Њему је овај крај диктирао уметност, помогао му да разуме себе, а мени је он само једна карика у ланцу, један степеник на степеништу живота. Волим ову сремску крајину, али не могу да јој дарујем вечност као што је он то знао и могао, чинећи и себе бесмртним.

Волим је, јер како и Шумановић каже:

"Она делује ведро, јасно као ниједан дружи крај који сам до сада видео."

Александра Сремац, 3/1

НАД КЊИГОМ ЈЕСЕЊИНОВИХ СТИХОВА

ДРАЖАНА ВАЛЕНТИРОВИЋ

Дланови милују косе бреза белих, треперавих,
а поглед се топи, тамо, у магли Оке,
реке завичаја Твог.

Давно, Ти дечак бејаше, очију плавих, косе
боје жита зрелог.
И срећан беше уз бабушку и мајчицу
своју.

Ал' усуд друго хтеде. Ти стазом другом пође,
у песму, у звезде.

А потом, Исидору неку у вотки да сневаш
и да избављање, по руски, у смрти нађеш.

Да ли, тамо, Серјожа, реку прескочи, зајаха
облак ждребан?

Да ли Ти очи, очи плаве,
још увек брезе љубе?

И да ли керушу, мајку, још увек сузом
целујеш,
и да ли Мајци својој још увек писма
пишеш?

Драђана Валентировић, 4/3

ЧИТАЈУЋИ ДОБРЕ ПИСЦЕ ДЕШАВАЈУ СЕ ПРЕД НАМА ЧУДА

(Иво Андрић)

Јутро. Синоћ је, сећам се, горео камен један. У муку ноћи чуло се једино пуцкетање, ломљење. Верујем да ми то није дало да усним. Са нестрпљењем сам очекивала да се деси чудо и да полетим, да се разбијем на ситне фасете, да продрем у дело.

Јутрос, кад ме је ветар тргао из сна, у руци ми се налазио живот, живот писца или пак неког просјака. Покушавала сам упорно да распознам слова на првој страници, да се сетим, а можда и опет да осетим, онај синоћни удар, онај бљесак. Када бих се могла, барем на секунд, вратити у ту ноћ. Када бих свим својим бићем осетила задовољство, савршенство, оно чудновато јединство са делом, онај мир и лагано пуцкетање камења.

Желим ватру, желим олује и узбуне које су ме синоћ опиле док сам упорно покушавала да се увучем у дело и не изађем.

Хоћу да у себе упијем све речи и реченице које ће ме подсећати да се десило синоћ нешто, нешто изванземалско.

Дешавало ми се више пута да у мени прораде вулкани кад сам у блиском додиру са уметничким делом, али никада као синоћ нисам осетила тако огромну снагу ветра који је успео да уништи, разбије и запали камен.

Чудо, која јачина, која снага дела!?

"Уметност је у том слична животу: изгледа као игра, а уствари је ђаволски озбиљна ствар и утолико више личи на игру."

Иво Андрић

Валентијина Ждерић, 4/2

НОВИ САДРЖАЈИ И НОВА ФОРМА У ПОЕМИ СТРАЖИЛОВО М. ЦРЊАНСКОГ

На захтев Богдана Поповића, уредника *Српског књижевног гласника*, Милош Црњански је 1920. написао текст под насловом *Објашњење "Сумајуре"* у којем, осим што објашњава настанак своје песме, износи и основне принципе суматраистичке поетике чији је творац.

Објашњење "Сумајуре" с правом се сматра манифестом. Оно указује на новине у садржају, форми и језику на којима се темељи нова уматност за коју се Црњански залаже. Његове ставове могуће је документовати сваким његовим делом.

Шта је ново у садржају и форми поеме *Стражилово*?

Кренимо од форме! Прва мисао која се намеће је то да је у погледу форме нешто сасвим ново, до тада невиђено.

"Без баналних четворокута и добошарске музике досадашње метрике, дајемо чист облик екстазе... Опет једном пуштамо да на нашу форму утичу форме космичких облика...", рећи ће Црњански.

Поема *Стражилово* састоји се од шест структурних целина које на окупу држе изванредно спроведени синтаксичко-лексички и тематски паралелизми. Међутим, свака од тих целина би могла да стоји и засебно, као самостално дело.

Поема је испевана слободним стихом - број слогова варира од стиха до стиха, метричке везе су ослабљене. То је стих који Црњански назива занесеном играчицом која своје покрете чини у екстази:

"И овде, пролетње вече
за мене је хладно,
као да, долином, тајно, Дунав тече."

Новине у форми подразумевају другачији, слободнији однос према језику; песник дозвољава језику да сам "открива своје тајне", он га "ослобађа баналних окова". Управо то је суштина суматраизма, Милоша Црњанског и његове поетике - ослобађање! Какав је тај нови, ослобођени језик? Црњански каже: "Звук наших речи неразумљив је, јер се навикло на мењачки, новинарски, званични смисао речи." То је језик који се спонтано, сам од себе открива, језик неочекиван, често изненађујући, језик којим песник успоставља везе међу свим стварима које у космосу постоје:

"Једног пролећа, и ја сам горко знао
да, кроз свирале девојачког ребра, здравље дајем.
И груди своје, у грожђу, криком, раскидао,
наг, на дну неба, опивши се завичајем."

Само се Црњански може опити завичајем, прелити живот наш зорама Фрушких гора, само он може смех сахранити, утопити чун Месечев, дрхтати још, витак од река и небеса...

Песник се дакле свом снагом свога бића бори против свега што је устаљено, већ виђено. Одбацује "приправљене калупе", с циљем да се да "тачна слика мисли, што спиритуалније".

А форме нема без садржаја! И то каквих! Црњански их назива хипермодерним. Он каже: "Ми изражавамо све оно што они још крију, што их мучи, али неизбежно сусстиже." Милош Црњански залаже се за уверење да је све на свету повезано, и материјално с нематеријалним, и космичко са земаљским. Онај ко уочи "дубље, космичке законе и смисао" који то утврђују победиће сваки страх о постојању, сваки страх од смрти, све оно што се чинило замршеним отвориће се пред њим као "један огроман мир и безгранична утеха".

У поеми *Сцражилово* Црњански успоставља везе између наизглед разнородних појмова који у себи не садрже ништа заједничко. Он речима плете нераскидиве и истовремено голим оком невидљиве нити између тренутних и трајних својих осећања, завичаја и туђине, између оног што би требало да буде и оног што наслућује, између постојања и непостојања, између болести и смрти, и страха од ње, и дионизијског одушевљења природом и животом. Лирски субјекат у поеми *Сцражилово* обојен је "бранковским" расположењима: он је у заносу, опијен је животом и природом, види себе као бога Диониса; недуго затим он се разоткрива и постаје јасно да је ексцентрично расположење и одушевљеност само илузија; трајна осећања су слутња скоре и нежељене смрти, неверовање у љубав, сета и страх:

"Лутам, још, витак, са шапатом страсним
и отресам чланке, смехом преливене,
али, полако, трагом својим, слутим:
тишина ће стићи, кад све ово свене,
и мене, и мене."

Шта је то чиме песник повезује туђину са завичајем? Није ли управо тражење тих веза узрок прожимања дионизијског расположења са осећајем жалости и свешћу о промашености:

"И овде, пролетње вече
за мене је хладно,
као да, долином, тајно, Дунав тече.
А, где облаци силазе Арну на дно
И трепте, увис, зеленила тврда,
видим мост што води, над видиком,
у тешку таму Фрушког брда."

Песник, дакле, повезује мотив таме са мотивом завичаја јер слуги да му повратак доноси крај.

Он истовремено осећа контраст између оног што би требало бити и оног што јесте и отуда потиче свест о промашености:

"И, место своје судбе, са ужасима новим,
сусрећем давни живот, болан и прозаичан.
А кроз ову земљу, свилену и прозирну,
чим, уплашено, спустим девојачко тело,
кроз маслину мирну,
видим, далеко, опет, лишће светло
и завичај облачан."

Песник даље повезује оно што постоји са оним чега нема:

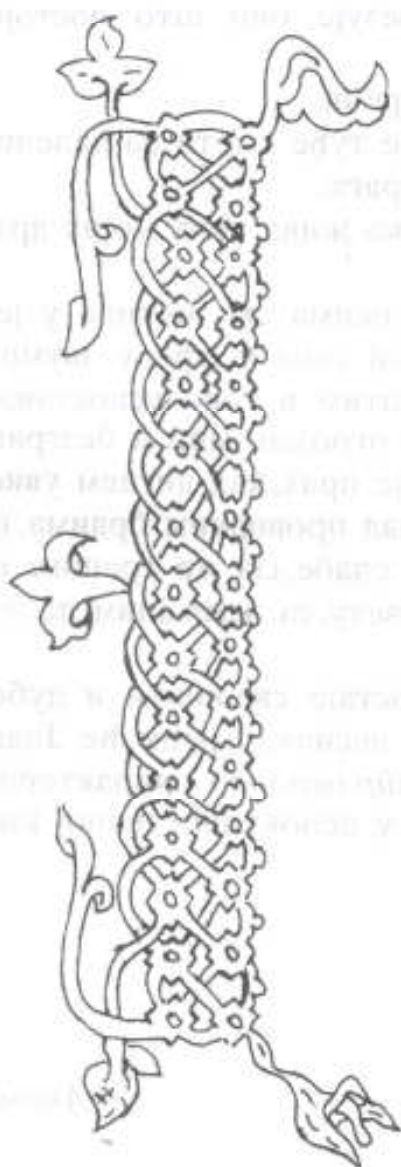
"И, тако, без речи,
дух ће мој све туђе смрти да залечи.
И, тако, без трага,
расуће ми рука жива тела мојих драга."

Коначно, песник сажима све мотиве у једно, сва сазнања и искуства. Преноси себе у сферу заумног, универзалног, повезује се са општим и тако успоставља ред, "замршеност постаје један огроман мир и безгранична утеха".

"А прах, све је прах, кад дигнем увис руку,
и превучем, над провидним брдима, и реком.
И, неизмерно слабе, све те трешње, што се вуку
са мнош, по свету, са земљаним лелеком."

"... а иза свега остаје свеопшти и дубоки мир који на крају прекрива и песника", рећи ће Јован Деретић који је, узгред, поему *Сипражилово* окарактерисао као једну од најлепших песама у целокупној нашој књижевности.

Анамарија Дробац, 3/2

ПОНОЋ ЦРВЕНИХ ПТИЦА

Затворићу коцку
класом жита
у мом последњем животу
нахранићу душе
гласом звона
добићу крила.

Створићу сиво
изнад града
претворићу крик
у отров маште
носићу црно
добићу крила.

КВЕЛА

Прогутао ме у очима
мој одмакли потез
на прагу смотаних снова
љубичасте звезде.
У крилу сам још увек
осетила ноћ на капану
последњим словом.
За још један
понестали поглед
међу изгужване људе
у крпама и креветима.
Отворићу око, заспати
још једном док се будеш
хранио спокојем цвећа
из моје душе...

Драѓана Валентић-Милић, 4/3

ЗВЕЗДА

Далека је од мене
Тајна
Изненађење.

Хтела бих да је
откријем
дохватим
приближим.
Утонем у њу.

Како је могу узети за себе?
Како још са неба није пала?
Чини се тако близу,
а тако мала.

Као ми хоће да саопшти нешто,
неку тајну која ће ме учинити срећном.
Како да је освојим вечно?

Далеко је од мене.

Биљана Димитријевић, 1/2

ПТИЦА

Неко је ноћас
спалио облаке.
Горело је небо,
гореле су крошње;
пламичци жарки
гутали су све...

Једна се птица тресла
и јецала крај мог прозора.
Неко јој је развио гнездо,
спалио дом...

И ко зна
шта се десило
птићима њеним?
Јецала је као мајка
кад изгуби сина
и дрхтала као просјак.

Пепео се просуо
по спрженом прју,
крило јој крваво;
нису јој дали
да лети,
ни да пева.

Александра Сремац, 3/1

УСПАВАНКА ЗА ДЕЧАКА

ПЕСМА

Кап по кап
капљу немири
у моје очи
док те гледам да ходаш
корацима од снова
по површи глаткој
стакласте воде.

Привиђење си -
саткано од месечине
и морске пене,
немирно и сјајно.
Или си жеља
нестварна и нема
у мом разуму.

Кап по кап
капљу немири у моје очи
док те гледам да дрхтиш
под тежином мрака
у загрљају хладном
страшних таласа.

Прожима ме језа,
од месечине и морске пене
што те створише,
и стакласте воде
што више није глатка.

Кап по кап капљу немири
у моје очи
док гледам како нестајеш
и претвараш се поново у пену
и месечев зрак.

Александра Сремац, 3/1

ПЕСМА

Понекад зажелим
погледом размишљати,
додирнути речима,
међу стиховима
сањати.

То је пут за бесмртност
неуништива лепота.
Страх од самоће.
То је као жеља за победом.

Изазов вечности.
Смисао из бунила.
У реч сећања
Адреналин скаче рекорд.

Само један тренутак;
али граница је велика
за вечност или
крај.

Мирослав Ојојевлић, 3/1

КРОЗ БЕСПУЋЕ

Корачам.
Око мене само вреле
Пешчане дине.
Не видим ни почетак ни крај.
Помислих: можда је ту негде рај.
Не, не може бити јер корачам кроз беспуће.

Срце ми куца све јаче и јаче
и хладан зној клизи са мога лица.
Пешчана прашина врелих дина
поглед ми застре о кораке пречи.

Даље више не могу јер снаге немам,
падам у прашину и осећам беспућа тишину.

Пешчаним ланцима ме је везала да ту
останем
и део беспућа постанем.

Не могу да се ослободим, мада хоћу,
и она је одабрала
да останем
овде живота део.

Видим пешчане дине и желим
да се винем у висине, али не могу,
јер ја сам део беспућа постао.

Мирослав Милутиновић, 2/1

ЈЕСЕН

Корак одјекну кроз густу, магловиту улицу,
у даљини се чу глас, за мене туђ.

Капи росе се по лишћу отегле
као бисери покидане огрлице.

Месец, као бледа сенка, провидно лелуја
над улицом, пуном мрака, пуном магле, пуном дима.
Јесен је стигла.

ЧЕКАЊЕ

Чекам даљину,
чекам љубав далеку
и не желим да је изгубим.

Чекам нежан корак,
топлину њених руку око мога врата,
нежност благу.

Тебе чекам,
далека девојко.

Мирослав Милутиновић, 2/1

ЛИРСКИ ФРАГМЕНТИ I

1.

Изгубила сам у магновењу речи што ми их је послао сутон. Држала сам их чврсто у руци и трчала дугим плавим ходницима. Корацима лаким попут дечијег сна одмицала сам све даље и даље тражећи неко тајанствено место на које бих их сакрила. Нисам ни осетила кад су ми, нечујно и лако, попут сновиђења, исклизнуле из руке и одлетеле ношене дахом сребрнастосиве зоре. Ухватила сам их у тренутку када је земља уздрхтала од додира са вечношћу док је ветар померао границе између времена и простора. Ухватила сам их у том тренутку и потрчала дугим плавим ходницима држећи их чврсто у руци. И изгубила их у магновењу...

2.

Бескрајно стаклено небо разбија се на безброј пурпурних светова. Кап кише клизи низ уморно лице и разбија се на стотине ситнијих честица. У свакој од њих је друга слика, састављена од стотину лепших и мањих. И свака од тих Стотину слика носи са собом на стотине прича. Ниједна од њих нема крај.

3.

Знаш ли ти да сам... Ма, нема везе!
Чему сад сећања?
Кад су ионако љубичасте кише
Спрале још један предео из мога сна.
Ветар је причао причу јаблановима
Што су поносно уздизали
Пркосећи страсти.
Нису је чули.
Победио их сан.
Чему сад сећања?
Наћиће се већ нешто друго
Што ће да боли, да прекорева.
Није ми жао приче, исте к'о друге,
Помало свечане, помало бедне.
Не жалим што је јабланови нису чули.
Жалим за пределом из свог сна.
Бејаше чист, обасјан, топао, као летњи дан.
Бејаше уточиште само за трен.
А онда, љубичасте кише.
И као да га није ни било.
Знаш ли да сам у том пределу пронашла свој мир?

На неким туђим пољанама,
попут дрвореда,
расту године
у којима ме нема.
Није било никог
да их са мношћом истроши.
Ко ће их сад проживети?

У освит нејасног дана
буди ме глас.
Чујем како иде ка мени,
корача кроз маглу и кишу.
Све је ближи, јаснији,
у освит нејасног дана.
Било би добро устати из постеље
што мирише на страх.
Отворити прозор што гледа на југ.
Сетити се изненада како би било добро знати
ко сам, где и зашто,
од чега.

Анамарија Дробац, 3/2

Чујем да долази суморна ноћ
 сунце губи своју сјајну моћ.
 Слућим искру која звезду пали,
 нежно спавају сви који су мали.
 Чујем птица тужну песму пева,
 немирна лутка свога драгог снева.
 Чујем јастук како тешко дише,
 мирис земље што призива кише.
 Чујем слике да се гласно смеју,
 бојама питомим зидове греју.
 Чујем долази укус нестварног сна,
 а лишће пада до дна, до дна.
 Чујем паук своју мрежу плете,
 мисли смеле до прозора лете.
 Чујем лептир крилима маше,
 чујем сенке луталице плаше,
 чујем срце, одјекује лажи,
 чујем око, сузу своју тражи.

Оловка хоће, хоће да пише,
 а ја не могу, а ја не могу више.

Александра Пресечковић, 3/3

ЧЕЖЊА ЗА ИЗГУБЉЕНИМ ДВОРИШТЕМ

Осећам се тако усамљеном. Збуњена сам. На колодвору мога живота влада тишина коју не могу да поднесем. Возова нема, царује тама, сунце је тако далеко, а желим да га дотакнем; ветрова нема, а желим да ме однесу. Потребни су ми гласови, додир, шапати, цвркути птица, потребна ми је светлост, не желим таму.

Све ми недостаје. Понекад чујем да је свет позорница, али зашто се онда у мом свету не чује музика, смех, плесак? Убија ме та тишина. Зато склапам очи, видим светлост, чујем одјек, неки звук који постаје све јачи, али не могу да распознам одакле долази. Чујем смех, осећам топлину и видим зеленило, видим познато дрвеће, траву, осећам мирис љубичица и - збуњена сам.

Напокон препознајем ту лепоту за којом чезнем, која ми недостаје, напокон препознајем своје двориште. Била је то моја позорница на којој сам ја царевала са круном од тратинчица, био је то мој колодвор кроз који су непрестано тутњали возови пуни путника. Сећам се како сам се, намазана маминим ружем и у њеним ципелама са високим потпетицама, љуљала заједно са ветром, певала заједно са птицама... Моје двориште је било мој логор, моје пусто острво и бескрајно дубоко плаво море у коме сам се купала заједно са сунцем. Тада сам била Тарзан и владала великим орахом који је лети правио хлад и рађао најкрупније плодове. Била сам и Јованка Орлеанка која је у руци, уместо мача, држала одломљену суву гранчицу...

Постојало је некада то моје двориште чију сам траву газила. Оно је било моја најлепша бајка. Више то није. Његову траву газе сада неко други, неке друге руке беру љубичице... Али, знам да то није оно исто двориште јер нема тамо мога осмеха, мога гласа, нема више мене.

Хана Кукучка, 3/2

Ово Посматрам небо. Данас га по први пут доживљавам на један нов и неособичан начин, први пут уживам у његовој лепоти. Дивно изнијансирана плава боја, бели облаци који се нечујно и скоро неприметно крећу и лет једне птице чине ме срећним, отварају слатки бол у мојим очима. Затварам очи и маштам... Питам се, да ли још неко гледа ово наше небо, да ли ужива у њему? Тако је велико, неограничено, слободно! Желим да се крећем по њему, да осетим тај простор, тај бескрај... Диван је осећај који оно пружа! Јеси ли икада овако уживао у природи? А у небу? Слушам Хендла. Спој музике и небеског свода је невероватан, тако снажан и диван! Наш свет је диван! Треба му се радовати, треба заиста уживати у њему! Да ли ме разумеш? Око нас је толико ствари, само их треба приметити, препознати. Небо ме потсећа на слике Саве Шумановића. И он је посматрао ово исто небо. Лепота овог суботњег поподневног неба је и у томе што ме некако, не знам како, повезује са људима, обичним и чувеним.

Поветарац. Благ. Цвркут птица. Облаци. Моја срећа. Срећа и задовољство. Посматрај ово наше небо, небо целог света, небо свих људи, ако ниси до сада!

Владимир Ђачанин, 2/1

корги дүмө

СРЕБРНИ ЗОВ

У мом времену
твоје невреме
и реч птица
птица бела
сазда
наша сновиђења
У твој погледу
моја пролећа давна
и нешто недохватно
расте из песме
нестаје у мени
Топлина
којом дотичем
и чувам
за кошту нежну
за зов сребрни

МИРИСИ ЛЕТЊЕ НОЋИ

Рекао си
ништа сем снова
није важно
Заборавићемо
рибарске мреже
и тугу човека
У мени
нежне шкољке
и мирис лаванде
У теби
модрина лета
и топли виногради
Зато верујем
у лепоту ове ноћи

Љујка Радишић,
психолог

ДЕВОЈЧИЦА ЦВЕТНЕ КОСЕ

На мојим грудима
расте
девојчица цветне косе
Стихом задојена
песмом умивена
Мекота њене пути
у мене се враћа
Искре њеног осмеха
у мени пулсирају
Голубица из њеног
погледа
лети
у моје будуће
обличје

ДЕЧАК СА СУНЦЕМ У ОЧИМА

Из мог срца
расте
дечак са сунцем у очима
У чело мајка
јунака љуби
на пут га прати
нек мору дубину
не опрашта
Једра разиграна
и галебови
невести белој
и мени
да га врате

Љујка Радишић,
психолог

**(АПРИЛА 1997. ОНОГ, КАДА СЕ ПРОЛЕЋЕ,
УМЕСТО НА ОВОЈ ПЛАНЕТИ,
РАСЦВЕТАЛО У РЕПУ ХЕЈЛ-БОПОВЕ
КОМЕТЕ)**

Најстарију од свих звезда упрегла је у кола
разгневљена и страшна словенска мати Весна,
па витла вечерњим небом, усправна и охола
као каријетида мрачна и бесловесна.

Под њом вртају звезде од бесомучног лета...
Вишњим безданом шиба њен поглед, од гнева слеп.
Косу јој, златну и дугу, гиздава стара комета
звезданим гроздовима уплела у свој реп.

Бременит Земљином сенком, Месец се сасвим спљоштио,
па тако танак и седефаст уморно небом гамиже.
Веснин је сребрни мач старац Хефест наоштрио,
мач, на који ће ноћас наше сенке да наниже.

*Милена Алексић,
професор*

У ИЛИЈАНУМУ

Има у мени некаква пређа неиспедена,
започета пре мене, а у мени посивела,
и само каткад заискри са чаробног вретена
пређа неког детињства које ја нисам живела.

Има у мојој души плетиво неисплетено,
започето пре мене, у неке моје пра-дане,
и само се каткад размота, топло и шарено
плетиво бајки које ми нису никада испричане.

Има у мени платно, бело, неизаткано,
започето у времена што нису била моја,
и само на тренутке рукама бива дано
да покрену чун зачараног разбоја.

Неко је, кадгод, прео, плео, сновао нити
и уткао их у моје далеке прапочетке,
па тако и ја могу покаткад крилатити
и тим драгоценим крилима грлити своје претке.

НЕБЕСКИ ТКАЧ

У топлој, плишаној ноћи закаснелог Михаљског лета
Небески ткач по разбоју пребира, као по лири.
Танане, меке звуке сребрног звездоплета
у своје свирале упрежу будни небески пастири.

Ко крупне, презреле дуње Михаљске звезде миришу
и Ткач у месечев срп удева мирисне нити,
па моћни плашт октобру по мрком везе плишу,
плашт, којим ће небо и земљу разјесенити.

*Милена Алексић,
професор*

ПРЕД ПЛАТНИМА САВЕ СТОЈКОВА

1.

Кад ме ширином неба заболи бачка равница
и кад ми на било срца својим билом узврати,
у мојој крви песму започне Бела Орлица
и далеким, звучним муком прате је моћни Карпати.

Кад ме узму под своје топли снегови Бачке
и кад се у мени огледа зимска панонска бајка,
у мојој крви зазвоне међаве давне, горштакче
и црвоточним вретеном зазуји словенска прамајка.

Кад ми се душа загњури у мора класалог хлеба,
или се, невидљива, удене у златне пластове,
мојом крвљу засребре пера из крила тетреба
и звони давна јека прастаре шуме храстове...

Као да су у мени две душе распукнуте
и њихов ме ковитлац час узноси, а час плаши.
А сада - древне сенке у мојој крви ћуте,
у соби пуној равнице, пред моћним платнима Вашим.

2.

Уоквирено небо расте и силази са белог зида
и топлом, неком светлошћу зенице нам злати,
па сиву обичност, као маску, свима са лица скида,
чини нас друкчијим, бољим, и опет се у слику врати.

Тесни рамови стењу од квасања зелених видика.
Долази плима, па море Панонско, уоквирено,
растапа платна и са њих у слапу силази слика,
плави нас, па је у нама све широко и зелено.

Стојимо тако, без даха, лепотом озарени
и ослушкујемо непознату песму властите душе.
Нека је благословен тренутак безвремени
кад су, из својих оквира, слике у нас ушле.

(и Илијануму, 09.12.1995.)

Милена Алексић,
професор

Мом ђаји

Иза тебе остао смех
као вал пенушави,
остао звиждук јутарњи,
завиждук сунчани
ведрином окупан, што живот
слави.

Иза тебе остале родне воћке
грана, до земље савијених,
сећања злато,
звездане приче
искре у мени,
па их понекад распем по људима
као плашт
меки, шарени.

У њима трајеш, неуништив,
дремаш у вечном мају.
Румене трешње у твојој руци
још увек
сласт ми дају.

За тобом остала светлост ока
које ме плаво гледа,
брижно ми прати сваки корак
и крет.
Звук твојих речи, ведрина у њима,
даје ми снагу
и веру
у свет.

Ја нисам сама,
кроз смех и радост,
кроз причу, бајку трајеш.
У расцвалој, трешњиној грани,
на којој сунчану љуљашку њишеш,
и после одласка,
радост и живот дајеш.

*Вера Радивојков,
професор*

СВЕТЛЕ СЕНКЕ II

Мајци

Изнад твог узглавља
Михољско лето златном нити
вез свој танани
злати,
бистро ти око у сутра
загледано,
у сјајног сунца влати.

По твоје лице,
јесен просула невен жут,
а ти устрептала, стихове пишеш,
као да пут,
који те чека,
води у јучерашња надања нека
недоживљена још,
а сањана, дуго сањана
и далека.

За тобом остала благост
недељног поподнева,
изненадног сусрета радост.
Топлина ватре у зимском дану.
Сва брижност света,
срећа давања -
кроз њу те гледам
раздрагану.

Препознајем те у мирису
хлеба,
што се у праскозорје
улицом поспаном шири.
Из сваког цвета,
из румене јабуке на мом длану
твој осмех вири.

Ниси отишла, само те нема;
на паперју облака јездиш.
Сјај звездани
кумове сламе на коме ти се
гнездиш,
осветљава ми пут.

*Вера Радивојков,
професор*

Wagon

There are a number
of windows, both small and
large, in the
interior of the church.
The windows are
of various sizes and
are placed in the
interior of the church.

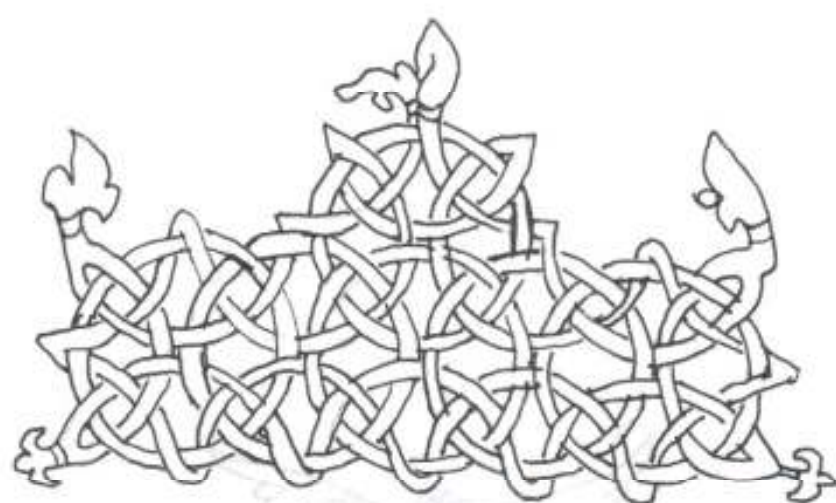
The windows are
of various sizes and
are placed in the
interior of the church.

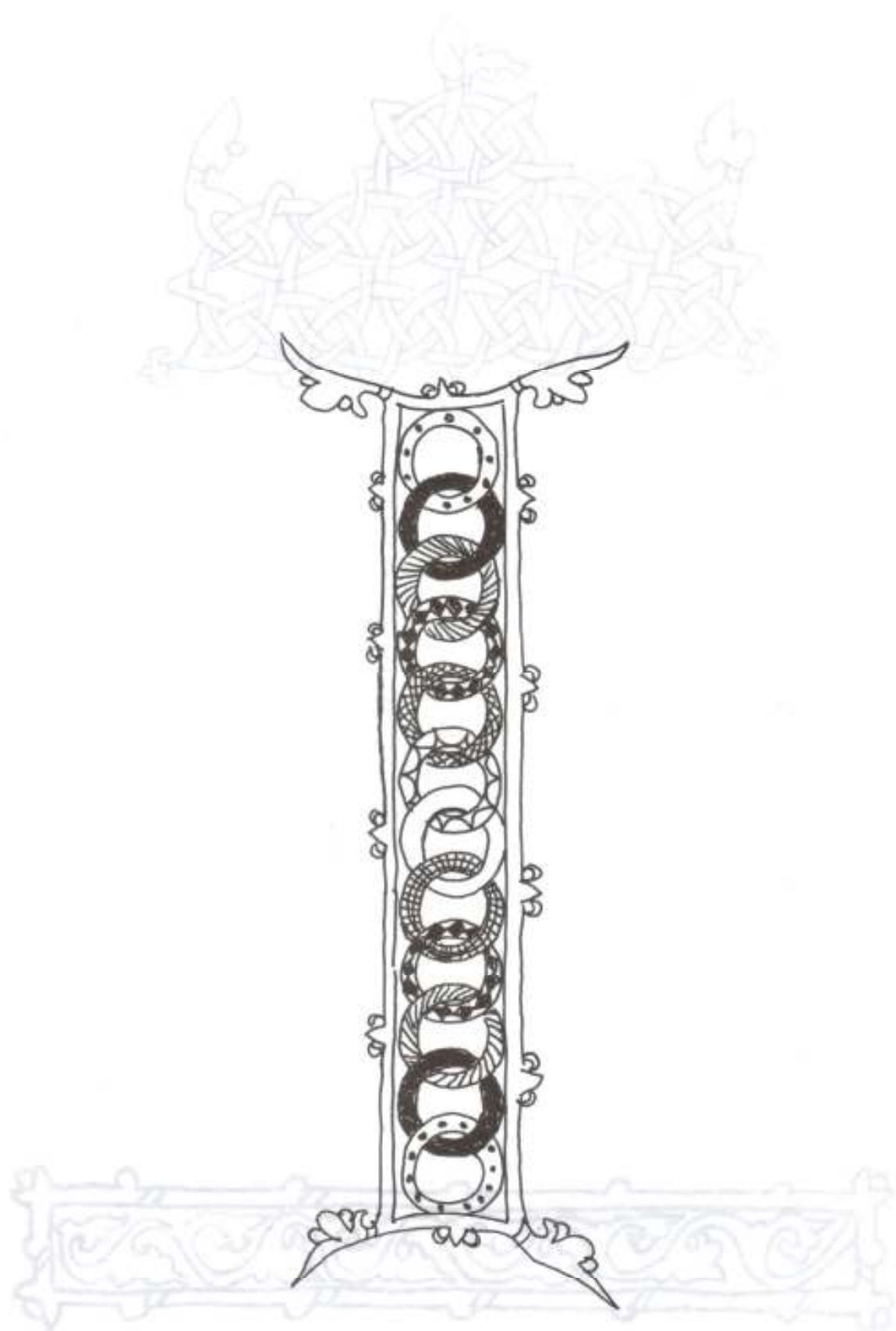

The windows are
of various sizes and
are placed in the
interior of the church.

The windows are
of various sizes and
are placed in the
interior of the church.

The windows are
of various sizes and
are placed in the
interior of the church.

САДРЖАЈ:

Даница Живковић	РЕЦЕНЗИЈА	5
Вера Радивојков	ПРЕДГОВОР	6
	Жидор забичаја	
Никола Гвозденовић	МИРИС СРЕМА	9
	БАДЊЕ ВЕЧЕ	10
	ОТАЏБИНА	11
Јорѓованка Малеш	САЊАМ	12
	КОМШИЈА, ПА БОГ	13
	Сан о боги	
Никола Гвозденовић	БОСУТ И ЈА	16
Јован Чемерлић	ВОЈВОЂАНСКЕ МИРНЕ ВОДЕ	17
Александар Лукић	САН О МАЈЦИ	18
Драѓана Чекичевић	СТУДВА	19
Анамарија Дробац	ЋУТЉИВА РЕКА	20
Јована Сиојковић	МОДРА ТИШИНА	21
Дарија Жмура	СЛИКА ИЗ ДЕТИЊСТВА	22
	Одјецн свейлосџи	
Александра Сремац	ШУМАНОВИЋ И ЈА	26
Драѓана Валентириовић	НАД КЊИГОМ ЈЕСЕЊИНОВИХ... ..	27
Валентирина Ждерић	ЧИТАЈУЋИ ДОБРЕ ПИСЦЕ... ..	28
Анамарија Дробац	НОВИ САДРЖАЈИ И НОВА ФОРМА... ..	29
	Немири	
Драѓана Валентириовић	ПОНОЋ ЦРВЕНИХ ПТИЦА	34
	КВЕЛА	34
Биљана Димиријевић	ЗВЕЗДА	35
Александра Сремац	ПТИЦА	36
	УСПАВАНКА ЗА ДЕЧАКА	37
Мирослав Ојојевлић	ПЕСМА	38
Мирослав Милутиновић	КРОЗ БЕСПУЋЕ	39
	ЈЕСЕН	40
	ЧЕКАЊЕ	40
Анамарија Дробац	ЛИРСКИ ФРАГМЕНТИ I	41
	ЛИРСКИ ФРАГМЕНТИ II	43
Александра Пресечковић	НЕМОЋ	44
Хана Кукучка	ЧЕЖЊА ЗА ИЗГУБЉЕНИМ	45
Владимир Ђачанин	ПРИЈАТЕЉУ	46
	Акорди дуње	
Љуйка Радишић	СРЕБРНИ ЗОВ	49
	МИРИСИ ЛЕТЊЕ НОЋИ	49
	ДЕВОЈЧИЦА ЦВЕТНЕ КОСЕ	50
	ДЕЧАК СА СУНЦЕМ У ОЧИМА	50
Милена Алексић	АПРИЛА 1997. ОНОГ, КАДА	51
	У ИЛИЈАНУМУ	52
	НЕБЕСКИ ТКАЧ	52
	ПРЕД ПЛАТНИМА САВЕ СТОЈКОВА	53
Вера Радивојков	СВЕТЛЕ СЕНКЕ I	54
	СВЕТЛЕ СЕНКЕ II	55

